त्येष न्यायो दण्डापूपिका। अत्र च क्वचित् प्राकरणिकादर्थाद-प्राकरणिकस्यार्थस्यापतनं क्वचिदप्राकरणिकार्थात् प्राकरणि-कार्थस्येति द्वौ भेदौ। क्रमेणोदाहरणं।

"हारोऽयं हरिणाक्षीणां लुठति स्तनमण्डले
मुक्तानामप्यवस्थेयं के वयं स्मरकिङ्कराः॥
विललाप सवाष्पगद्गदं सहजामप्यवहाय धीरतां।
अतितप्तमयोऽपि मार्द्दवं भजते कैव कथा शरीरिणां"॥

अत्र च समानन्यायस्य श्लेषमूलत्वे वैचित्र्यविशेषो यथोदा-हृते "हारोऽयमित्यादौ"। न चेदमनुमानं। समानन्यायस्य सम्बन्धरूपत्वाभावात्।

(७३८) विकल्पस्तुल्यबलयोर्विरोधश्चातुरीयुतः।

यथा। "नम्यन्तां शिरांसि धनूंषि वा कर्णपूरीक्रियन्ता-माज्ञा मौर्व्यो वा"। अत्र शिरसां धनुषाञ्च नमनयोः सन्धिवि-ग्रहोपलक्षणत्वात् सन्धिविग्रहयोश्चैकदा कर्त्तव्यतासम्भवाद्वि-रोधः। स चैकपक्षाश्रयणपर्य्यवसानः। तुल्यबलञ्चात्र धनुःशि-रोनमनयोरपि स्पर्द्धया सम्भाव्यमानत्वात्। चातुर्य्यं चात्रोपम्य-गर्भत्वेन। एवं "कर्णपूरीक्रियन्तामिति" अत्रापि। एवं।

"युष्माकं कुरुतां भवार्त्तिशमनं नेत्रे तनुर्वा हरेः"।

अत्र श्लेषावष्टम्भेन चारुत्वं।

"दीयतामर्ज्जितं वित्तं देवाय ब्राह्मणाय वा"॥

इत्यत्र चातुर्य्याभावान्नायमलङ्कारः।